

Brauðsölubúðir skulu opnar alla virka daga frá kl. 9 f. h. til kl. 7 e. h. og á sunnudögum frá kl. 9 f. h. til kl. 3 e. h. og frá kl. 6 e. h. til kl. 7 e. h. 81
17. maí

Samþykkt þessi staðfestist hér með samkvæmt lögum nr. 17 1. febrúar 1936 til að öðlast gildi þegar í stað. Jafnframt er úr gildi felld auglýsing nr. 39 1. júní 1938, um breyting á samþykkt nr. 18 12. apríl 1921.

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið, 17. maí 1941.

Ólafur Thors.

Páll Pálmason.

AUGLÝSING

um breyting á tímaákvörðunum og kærufrestur, er um ræðir í IV. kafla laga nr. 6 9. jan. 1935, um tekjuskatt og eignarskatt. 82
21. maí

Samkvæmt heimild í k-lið 4. greinar laga frá 5. maí 1941 um breyting á lögum nr. 6 9. jan. 1935, um tekjuskatt og eignarskatt, hefur ráðuneytið ákveðið, að tímaákvörðanir og frestir samkvæmt 36., 37. og 38. gr. laga nr. 6 9. jan. 1935 skuli breytast svo sem hér segir við álagningu tekju- og eignarskatts árið 1941:

Utan Reykjavíkur.

Skattskrár skulu lagðar fram fyrir 1. júní þ. á. og skulu þær liggja til sýnis til 8. júní þ. á. á lögákveðnum stað.

Kærufrestur til undirskattanefnda skal vera til 8. júní þ. á.

Úrskurðir undirskattanefnda um kærur skulu felldir fyrir 15. júní þ. á.

Kærufrestur til yfirskattanefndar skal vera til 1. júlí þ. á.

Úrskurðir yfirskattanefnda skulu felldir fyrir 8. júlí þ. á.

Yfirskattanefndir skulu hafa lokið störfum sínum fyrir 8. júlí þ. á.

Fjármálaráðuneytið, 21. maí 1941.

F. h. r.

Magnús Gíslason.

Einar Bjarnason.

FJALLSKILAREGLUGERÐ

fyrir hreppana vestan Hvítár og Ölfusár í Árnessýslu. 83
27. maí

I. KAFLI

Um upprekstur og vorsmölun.

1. gr.

Allir fjáreigendur í hreppunum eru skyldir að reka allan fénað sinn til afreittar á sumrum nema nautgripi, tamin hross og fráfarðar ær. Þó er mönnum heimilt að hafa annan fénað heima, ef þeir hafa sauðhelda girðingu fyrir hann í sínu landi, eða ef nægur afréttur er ekki til. Hreppsnefnd getur veitt einstökum mönnum undanþágu frá þessari skyldu.

2. gr.

Ef fé er ekki rekið til afréttar, eða fé úr rekstri er skilið eftir í heimalöndum án ráðstöfunar, taka hlutaðeigandi bændur það til gæzlu og tilkynna það jafnframt hreppsnefnd sinni. Ráðstafar hún þá fénu. Rétt er að hún láti reka féð á réttan afrétt á kostnað þeirra, er féð skildu eftir, ef það hefur verið skilið eftir að nauðsynjalaus. Liggur sá reikningur undir úrskurð sýslumanns, og heimtir hann endurgjaldið af hlutaðeigendum, svo og ákveður sekt, ef þurfa þykir.

3. gr.

Þegar saman liggja afréttarlönd tveggja hreppa eða fleiri, og einn þeirra eða fleiri verða fyrir sérstökum ágangi á heimalönd sín eða afrétt frá hinum, þá skal sá hreppurinn eða þeir, er fyrir ágangi verða, eiga kröfurétt um að fram fari mat þriggja óvilhallra manna, skipaðra af sýslumanni, á bótum fyrir ágang, ef ekki tekst samkomulag. Skal matsmönnum greidd þóknun úr viðkomandi sveitarsjóðum.

4. gr.

Eigi má hreppsnefnd eða einstaklingar taka utanhreppsfénað til göngu í afréttarland sitt nema með samþykki þess eða þeirra hreppa, er aðliggjandi afréttarlönd eiga. Verði ágreiningur, sker sýslunefnd úr. Enginn má taka fénað til sumar- eða haustbeitar í heimaland sitt eða afrétt án leyfis hreppsnefndar. Þó gildir þetta ákvæði ekki um afgirt heimalönd eða innsveitifénað.

5. gr.

Lömb skulu setin að minnsta kosti tvo sólarhringa áður en þeim er sleppt á afrétt. Að öðru leyti hefur hreppsnefndin vald til að segja fyrir um, hvernig haga skuli rekstrum á afrétt, og um að reka það fé aftur til afréttar, er heim rennur að sumrinu. Hreppsnefndin ein má leyfa upprekstur utanhreppsfénaðar í afrétt hreppsins.

6. gr.

Hreppsnefndin hefur rétt til að afstýra yfirgangi á afrétt af utansýslugripum, sauðfé, nautpeningi og hrossum, sem heimildarlaust eru á afréttinn komnir, og hefur hún í því skyni vald til að fyrirskipa smölun á stærra eða minna svæði á afrétti og heimalöndum, þegar henni þykir þurfa.

7. gr.

Einn sé foringi fyrir hverjum rekstri. Hann skipar fyrir um alla nánari tilhögun á rekstri þeim, er honum er trúað fyrir, og sér um, að reglum þessum sé hlýtt og ber ábyrgð á því. Sérstaklega ber honum að sjá um, að rekstrinum sé hag-anlega dreift og ær látnar taka lömb sín.

8. gr.

Allir, sem jörð eða jarðarhluta hafa og búfjárhagar fylgja, skulu smala þá á vorum, þegar rýja þarf sauðfé eða reka það eða stóðhross í afrétt, allt eftir því, sem hreppsnefnd ákveður. Vanræki einhver slíka smölun, þá er nágrönnunum heimilt að smala landið og reka fénað í aðhald til sundurdráttar, en haga skulu þeir framkvæmdum svo, að landsnotanda verði sem minnst mein að, og aldrei má reka hans eigin fénað úr hagagirðingu, nema hann leyfi. Hreppsnefnd getur einnig látið smala landið á kostnað þess, er á að gera það.

9. gr.

83

Nú finnast sauðkindur, sem sloppið hafa úr heimahögum eða fjarri eiganda, órúnar, eða ómörkuð unglömb. Er þá finnanda skylt að handsama þær og koma þeim áleiðis til eiganda, ef hann er í nágrenni, að öðrum kosti rýja þær, ef tími er til þess kominn, og marka unglömb. Skal hann gera eiganda full skil á ull og grein fyrir marki og öðrum einkennum á hverri kind, er hann hefur rúið eða markað.

Geti finnandi eigi með vissu vitað, hver eigandi er slíkra kinda, ber honum að inna af hendi sömu skil við hreppstjóra í hreppi sínum. Hreppstjóri ráðstafar ull eins og öðru óskilafé.

Í ómakslaun fær finnandi allt að 50 auru fyrir að rýja kind og 1 krónu fyrir að marka lamb, ef eigi umsemst öðruvísi.

II. KAFLI

Um fjallskil.

10. gr.

Allir, sem jörð hafa til ábúðar eða umráða, og allir, sem hafa sauðfé og stóðhross undir höndum, eru skyldir til að inna af höndum fjallskil eftir fyrirmælum hreppsnefnda. Fjallskil skal leggja á sauðfé og stóðhross eftir tölu við fóðurskoðun, þar sem það er fóðrað að vetrinum, nema það sé rekið á annan afrétt og fjallskil gerð af því þar. Við niðurjöfnun fjallskila jafngildir 1 stóðhross 5 sauðkindum, og 3 kindur í sauðheldri girðingu í heimahögum, sbr. 1. gr., jafngilda 1 kind á afrétti. Heimilt er hreppsnefnd að leggja allt að helmingi alls fjallskilakostnaðar á landverð jarða eftir gildandi fasteignamati. Við niðurjöfnun skal þó fráskilja landverð, sem stafar af hlunnindum.

11. gr.

Hreppsnefnd hver skal sjá um, að fullkomin smölun á afrétti hreppsins fari fram á hverju hausti til fjallsafns og skilarétta. Hefur hreppsnefndin vald til að gefa um þetta efni þær reglur og fyrirskipanir, er hún telur hagkvæmar og nauðsynlegar til tryggingar vandlegri smölun. Sá, sem órétti þykist beittur, á rétt á að kæra málið fyrir hreppsnefnd og síðan sýslunefnd, en engu að síður er honum skylt að inna fjallskilin af höndum, þótt hann bíði úrskurðar í máli sínu. Ef úrskurður gengur honum í vil, skal endurgjalda honum fjallskilin samkvæmt úrskurðinum. Hverjum þeim, sem ekki innir fjallskil af höndum samkvæmt fyrirlagi hreppsnefndar, skal skylt að greiða, sem nemur hálfum öðrum fjallskilum hans sjálfs, í fjallskilasjóð.

12. gr.

Hreppsnefnd boðar með fjallseðli 3 vikum fyrir fyrstu fjallsöfn, hvernig leitum skuli hagað og hverjir skuli fara í utansveitarréttir. Að afloknu fyrsta fjallsafni, skal réttað í Þingvallahreppi mánudaginn í 22. viku sumars, Laugardalshreppi þriðjudaginn, Grímsneshreppi, Selvogshreppi, Grafningshreppi og Biskupstungnahreppi miðvikudaginn í sömu viku, í Ólfushreppi fimmtudaginn í 23. viku sumars.

13. gr.

Hreppsnefndinni ber að ráða leitarstjóra, einn eða fleiri, við afréttarsmölun. Hefur hann, eða þeir, öll ráð og fyrirsögn á hendi á afréttinum, skipar í leitir og ræður sérhverju öðru, er smöluninni viðvikur, allt þangað til safnið er komið til almenningsréttar, og er leitarmönnum skylt að hlýða honum meðan á þessu stendur. Einnig skal hann sjá um, að leitir gangi ekki inn á annarra afrétti.

83

27. maí

Sérhver leitarmaður skal vera með fullri heilsu og fær um að gegna starfa sínum að áliti leitarstjóra og tveggja manna, sem hann kveður með sér, og vel útbúinn að hestum, matvælum, fatnaði, skóklæðum og tjaldrúmi. Hann hafi einnig duglegan fjárhund, ef þess er kostur. Skal haga svo til, að hinir markglöggustu, sem völ er á, séu sendir í utansveitarréttir.

Ef leitarstjóri með 2 tilkvöddum mönnum, sem bezt eru til fallnir, gerir einhvern fjallmann afturreka fyrir einhvern brest á því, sem áður er talið, eða fyrir óhlýðni, er að álita sem hlutaðeigandi búandi hafi engin fjallskil gert, en skjóta má hann úrskurði leitarstjóra til hreppsnefndar til endanlegra úrslita.

15. gr.

Haga skal fjallgöngum svo, þar sem því verður við komið, að eigi verði misgöngur hreppa á milli. Skulu hreppsnefndir þær, sem hlut eiga að máli, koma sér saman um, hvernig því verði við komið. Einnig skulu leitarstjórar sjá um, að fé sé ekki látið að óþörfu of fljótt inn í gerði eða réttir.

16. gr.

Fjallskilasjóður skal vera í hverjum hreppi. Í hann skal renna andvirði óskilafjár, sem selt er í hreppnum, og allt það gjald, sem hreppsnefnd leggur á sauðfé, stóðhross og jarðarhundruð. Skal það gjald jafnan vera svo hátt, að nægi til afréttasmölnunar, réttaviðhalds og hirðingar fjár úr utanhreppsréttum o. fl.

Reikningur fjallskilasjóðs skal fylgja hreppsreikningi til sýslunefndar ár hvert, og vera endurskoðaður sem hreppsreikningurinn.

III. KAFLI

Um almenningsréttir.

17. gr.

Hreppsnefndin sér um, að almenningsréttum hreppsins með tilheyrandi dilkum sé vel við haldið, og heyri þar til eigi aðeins, að allir veggir þeirra séu stæðilegir um réttatímamann og nægilega háir, heldur einnig, að sauðheld grind sé í hverjum dilkdýrum og almenningsréttinni svo hagað, að eigi standi í henni vatn til óhægðar við fénaðarhirðingu. Við sérhverjar almenningsréttir skal utansveitarmönnum heimilt að fá að byggja sér dilk fyrir fé sitt. Nægilegt rúm þarf að vera í hverjum dilk til þess að enginn þurfi að hleypa út úr þeim fyrr en að afstöðnum réttum eða þegar hreppsnefndin, eða sá, sem í hennar umboði stjórnar réttahaldi, leyfir. Bygging á almenningsréttum og safngerðum, þar sem þau eru til, hvílir jafnt á öllum búendum hreppsins, og skal hún, ef hreppsnefnd skipar ekki öðruvísi fyrir, vera fullger næsta kvöld fyrir réttardag, og skal hreppsnefndin tafarlaust láta vinna verkið á þeirra kostnað, sem þá hafa ekki aflokið skyldu sinni. Drátt skal byrja þegar markljóst er. Skyld er hreppsnefnd að senda svo marga menn í útréttir, að eigi þurfi að koma meir en 200 fjár á hvern mann til dráttar og rekstrar.

18. gr.

Heimilt er hreppsnefndum að hafa réttir til sundurdráttar sauðfjár á þeim stöðum, sem þykir bezt henta.

19. gr.

Hreppsnefnd skipar fyrir um innrekstur og réttahöld, ákveður hvenær réttum sé lokið, og gætir þess vandlega, að allt fari þar fram í sem beztri röð og reglu.

20. gr.

83

Vilji hreppsnefnd breyta til um réttastaði, þarf hún til þess samþykki meiri hluta búenda. 27. maí

IV. KAFLI

Um skilaréttir og eftirleitir.

21. gr.

Eftirleitir og byggðasöfn skulu fara fram svo tímanlega, að skilarétt verði haldin fyrir Selvogshrepp: 1. fimmtudaginn í 24. viku sumars, 2. fimmtudaginn í 26. v. s. Fyrir Ölfushrepp: 1. föstudaginn í 24. v. s., 2. föstudaginn í 26. v. s. Fyrir Grafningshrepp: 1. fimmtudaginn í 24. v. s., 2. fimmtudaginn í 26. v. s. Fyrir Þingvallahrepp: 1. þriðjudaginn í 23. v. s., 2. þriðjudaginn í 25. v. s. Fyrir Grímsneshrepp: 1. fimmtudaginn í 24. v. s., 2. fimmtudaginn í 26. v. s. Fyrir Laugardalshrepp: 1. miðvikudaginn í 23. viku sumars, 2. miðvikudaginn í 25. viku sumars. Fyrir Biskupstungnahrepp: 1. föstudaginn í 24. v. s., 2. þriðjudaginn í 25. v. s., 3. föstudaginn í 27. v. s. Til fyrstu skilaréttar skal auk sauðfjár smala nautum og hrossum og reka til rétta bæði úr afrétti og heimalöndum.

22. gr.

Fari einhverjir í eftirleit á afrétti viðkomandi hreppa að afloknum þeim eftirleitum, sem hreppsnefndir láta gera samkvæmt þessari reglugerð, fær finndi í fyrstu eftirleit 2 krónur fyrir hverja kind en 4 krónur í síðari eftirleit. Greiðist upphæðin úr fjallskilasjóði nema þegar um utanhreppsfénað er að ræða. Eftir seinustu skilarétt má enginn hafa óskil í fé sínu 14 dögum lengur. Skal hann hafa fært þau hreppstjóra innan þess tíma.

23. gr.

Byggðasöfnin skulu fara fram deginum á undan skilarétt og endranær, þegar hreppsnefnd ákveður. Hver og einn skal þá skyldur að smala heimaland sitt og að hlýðnast þeim fyrirskipunum hreppsnefndarinnar, er miða til tryggingar því, að vel sé smalað, og skal síðan allt óskilafé byrgt inni næstu nótt og rekið til almenningrétta daginn eftir í tækan tíma.

Verði einhver uppvis að því, að smala heimaland sitt slælega í byggðasöfnum, hefur hreppsnefndin vald til að setja umsjónarmenn við smölun hans, eða láta aðra framkvæma hana, hvort tveggja á kostnað hins seka.

V. KAFLI

Um mörk sauðfjár og hrossa og markaskrár.

24. gr.

Hver maður skal einkenna fé sitt og þau hross, sem á afrétti ganga, með glöggu marki á eyrum. Soramarkað sauðfé skal vera hornamarkað, ef það er hyrnt.

Brennimörk og hrossamörk hreppanna eru þessi:

Hreppar:	Brennimörk:	Hrossamörk:
Selvogshreppur	A. 1.	Standfjöldur fr.
Ölfushreppur	A. 2.	Tvö stig aft.
Grafningshreppur	A. 3.	Lögg fr.
Þingvallahreppur	A. 4.	Lögg aft.
Grímsneshreppur	A. 5.	Biti fr.
Biskupstungnahreppur	A. 6.	Biti aft.
Laugardalshreppur	A. 16.	Tveir bitar fr.

83 Allt sauðfé skal brennimerkt með hrepps Brennimerki á vinstra horni og hross á
27. maí vinstra hól, ef því verður við komið.

Hrossamörk hreppanna eru á vinstra eyra.

25. gr.

Fé skal draga eftir mörkum. Markið helgar eiganda kind, nema sönnun komi fyrir að annar eigi. Úr öllum ágreiningi, sem rísa kann út af vafamörkum, skera marklýsingamenn. Ef kind er með brennimerki eða hornamerki annars en þess, er eyrnamarkið á, skal sá talinn eigandi, sem á brennimerkið eða hornamerkið, og skal hann þá, ef eigandi eyrnamarksins krefst þess, gera grein fyrir, hvernig hann hefur eignast kindina. Kind, sem hefur eyrnamark eins, hornamark annars og brennimerkið hins þriðja, skal talin eign þess, sem brennimerkið á, þó skal hann, ef krafizt er, gera grein fyrir, hvernig hann hefur eignast hana.

26. gr.

Enginn má taka upp mikil særingamörk og mörk, sem vandi er að marka svo að auðþekkilig séu. Þessi mörk eru: Afeyrt, netnál, hvathamrað, rífa í hálfan stúf, þrírífað, þrístúfrífað, sýlt í stúf, tvísýlt í stúf, laufað og öllu afbrigði af því, blaðstúfrífað, geirrífað, geirstúfrífað, miðhlutað í sneitt, sýlrífað, tíглаð og vaglrífað. Mörk þau, er bann er lagt við að taka upp, mega ekki ganga að erfðum, gjöfum eða kaupum og solum. Séu fleiri mörk en hér eru talin, sem sýslunefnd kynni að vilja banna, skulu þau auglýst í markaskrá sýslunnar.

27. gr.

Sýslunefnd sér um að láta prenta markaskrá sýslunnar 6. hvert ár. Skal hver markeigandi koma marki sínu í hana og borga fyrir það, það sem sýslunefnd ákveður, en hver markeigandi fær ókeypis eitt eintak af markaskránni. Einnig skal sýslunefnd sjá um að nægilega mörg eintök af markaskránni séu send ókeypis til allra hreppstjóra í þeim sýslum, sem fjársamgöngur eru við.

Gjald það, sem sýslunefnd ákveður fyrir mörkin, skal ætíð vera svo hátt, að það nægi fyrir öllum kostnaði við söfnun marka og útgáfu markaskrárinnar. Ef afgangur verður þegar allur kostnaður er greiddur, skal hann borgast í sýslusjóð.

28. gr.

Sýslunefnd kys einn mann til 6 ára í senn, til þess að hafa umsjón með upptöku marka og búa markaskrána undir prentun.

Markaumsjónarmaður skal sjá um að mörk, sem tekin eru upp, séu hvorki eins né of lík þeim mörkum, sem til eru í sýslunni, eða í gildandi markaskrár nærliggjandi sýslna, sem fjársamgöngur eiga við Árnassýslu.

Vilji einhver taka upp nýtt mark á milli þess sem markaskrá er prentuð, skal hann tilkynna það umsjónarmanni og fá til þess leyfi hans. Að því fengnu skal hann láta prenta það á sinn kostnað í Lögbirtingablaðinu og er það þá fyrst heimilt til notkunar.

29. gr.

Þeir, sem nota mörk á sauðfé eða hross, sem ekki eru prentuð í markaskrár sýslunnar, svo sem þeir, sem hafa flutt inn í sýsluna eftir að markaskrá var prentuð, skulu lýsa mörkum sínum á fyrstu vorhreppaskilum eftir að þeir eru fluttir inn í hreppinn. Skal þá hreppsnefnd skrifa þau upp og sjá um, að þau verði bréfluga tilkynnt hreppstjórum í nálægum hreppum, bæði utan sýslu og innan, þar sem von getur verið fjár eða hrossa. Sé þetta vanrækt af markeiganda eða marknotanda, getur hann ekki krafizt bóta úr fjallskilasjóði, þótt fé hans og hross verði eftir í útréttum og falli á það kostnaður.

30. gr.

Sýslunefnd Árnassýslu skal leita samvinnu við sýslunefndir Gullbringu- og Kjörsarsýslu, Mýra- og Borgarfjarðarsýslu, Austur- og Vestur-Húnavtanssýslu, Skagafjarðarsýslu og Rangárvallasýslu, um ráðstafanir til þess að afstýra sammerkingum á þeim svæðum, er fjársamgöngur geta komið fyrir á.

83

27. maí

VI. KAFLI

Um meðferð á óskilafénaði.

31. gr.

Kalineyrt og eyrnalaust fé og ómerkinga skal sérhver reka til almenningsréttá, bæði í fjallsöfnum og byggðasöfnum, og skal hreppsnefndin sjá um, að allt slíkt fé sé dregið í dilk sér. Haldi einhver slíku fé frá réttum eða dragi það sér og marki án leyfis hreppsnefndar með launung eða ofríki, hefur hann eigi aðeins fyrirgert hinni sömu kind, þótt móðir helgi sér á eftir, heldur skal hann og sæta sektum allt að 50 krónum. Leiða skal ær að dilkum og leyfa mönnum með öðru móti að sanna eignarrétt sinn með óbrigðulum einkennum, en eigi af fjárbragði einu saman. Í öllum hreppum fjallskilasvæðisins skal allt óskilafé, þar með talið allt fé, sem vafi leikur á hver eigi sakir sammerkinga, ómerkingar, kalineyrt og eyrnalaust, sem enginn getur helgað sér, þegar í fyrstu rétt selt við opinbert uppboð, fjallskilasjóði til tekna, og síðan á sama hátt í hverri skilarétt. Um eldri ómerkinga, er koma fyrir í fjallsöfnum, gildir hið sama sem um ómörkuð lömb.

Óskilafénað, sem finnst eða fram kemur eftir réttir, og verður ekki komið til eiganda, skal reka til hreppstjóra í þeim hreppi, er fénaðurinn fannst í, og skal hann að því búnu seldur við uppboð svo fljótt sem verða má.

32. gr.

Öll óskilahross, sem fyrir koma í fyrri skilarétt, skal þegar taka í gæzlu, og gefa þá þegar út lýsingu á þeim til allra þeirra hreppa, er líkindi kynnu að vera til að þau væru frá, og gæta þeirra til síðari skilaréttar, en selja þá það af þeim, sem enginn getur helgað sér, sem annan óskilafénað. Gæzlukaup fyrir hvert hross er 50 aurar um sólarhringinn, en hálfu minna fyrir folald, er fylgir móður.

33. gr.

Innan janúarmánaðarloka ár hvert skal hreppstjóri semja skýrslu um mörk, lit og önnur einkenni á óskilafénaði, er seldur hefur verið í hreppnum á næstliðnu ári, og senda hana einum manni, sem sýslunefnd hefur tilnefnt, en hann annast um að öll mörkin, ásamt samkynja mörkum úr eystri hluta sýslunnar, verði prentuð í einu lagi og í réttri röð í Lögbirtingablaðinu fyrir lok febrúarmánaðar næsta á eftir.

34. gr.

Til næstu veturnótta á eftir á eigandi aðgang að verði seldra kinda en borgi allan löglegan áfallinn kostnað. Hafi þá enginn eigandi gefið sig fram, fellur andvirði í fjallskilasjóð þess hrepps, er óskilaféð var selt í. Hross hefur eigandi rétt til að helga sér til fardaga næstu á eftir og fá annað hvort verð þeirra eða þau sjálf, gegn því að borga allan áfallinn kostnað.

35. gr.

Til þess að geta sannað eignarrétt sinn á sauðfé, verður eigandi að hafa lögheimilt og augljóst mark. Gefi 2 eða fleiri sig fram sem eigendur að sama marki, er hreppstjóri eigi skyldur að afhenda kindina úr vörzlu eða greiða verð hennar eftir sölu, fyrr en einhver þeirra hefur löglega sannað eignarrétt sinn. Farið skal eftir

83 skrásettum eða auglýstum eyrna- og brennimörkum, en því aðeins eftir óskrásettum 27. maí og óauglýstum mörkum, að eigandi gefi skýringar um þau.

VII. KAFLI

Almenn ákvæði.

36. gr.

Hverjum rekstri skulu fylgja nægilega margir menn, vandaðir, duglegir og vel útbúnir. En það telst nægileg tala, ef tveir menn reka allt að 100 fjár, 4 menn allt að 400 fjár, og séu fleiri menn eftir líkri tiltölu, ef fleira fé er rekið í einum rekstri, en ekki mega þeir jafnframt hafa annað á hendi, ef ekki er betur mannað. Ekki mega að jafnaði vera færri en tveir rekstrarmenn, hvað fátt sem rekið er. Þó má einn maður reka, ef ekki eru reknað fleiri en 15 kindur, þó aðeins með samþykki hreppstjóra þess hrepps, sem reksturinn er úr, og þarf sá, er rekur, að geta sýnt leyfi frá honum, ef krafizt verður.

37. gr.

Hvort sem rekstrarmenn eru fleiri eða færri, skal ávallt einn vera yfirmaður, er annist um, að þessum rekstrarreglum sé hlýtt, og ber hann ábyrgð á því gagnvart þeim, er kynnu að kæra, en hann á aftur aðgang að samrekstrarmönnum sínum, ef þeim er um að kenna. Þó hvílir ábyrgðin aðeins á hverjum einstökum rekstrarmanni, er brýtur, ef brotið er svo vaxið, að það heyri undir almenn hegningarlög.

38. gr.

Allt fé í sölurekstrum skal vera merkt með ákveðnu rekstrarmarki, er sé svo glögg, að það sjáist tilsýndar í björtu, og svo traust, að það máist ekki af, þó að votviðri gangi.

39. gr.

Reka skal fénað hægt og gætilega og eigi hundbeita og hafa áfanga ekki ef langa. Á girtum og friðlýstum svæðum má eigi æja, heldur ekki í slægjulöndum fyrir eða um heyannir. Að öðru leyti er áning heimil hvar sem er í byggð eða óbyggð.

40. gr.

Svo skal rekstrum haga, að sem minnstur bagi verði að á löndum þeim, sem um er rekið. Varast skal að rekstrum lendi saman við annað fé, ef hjá því verður komizt. Eigi má halda áfram með rekstra úr því að farið er að skyggja til muna, nema brýna nauðsyn beri til að ná í áfanga, og aldrei eftir að dimmt er orðið. Svo má og aldrei leggja upp með rekstra fyrr en markljóst er orðið.

41. gr.

Nú ber svo til, að öðru fé lendir saman við rekstur. Skal þá stöðva reksturinn, ef á ferð er, en ella halda kyrru fyrir og eigi leggja aftur af stað með hann, ef í byggð er, fyrr en búíð er að rannsaka hann af 2 tilkvöddum skilríkum mönnum. Getur enginn skorazt undan slíkri rannsókn, er til þess er fær, og ber að gera það ókeypis, ef það tekur ekki yfir 2 klukkustundir. Ella ber rekstrarmönnum að greiða þóknun fyrir, eftir úrskurði sýslumanns, ef á greinir, en aðgang eiga rekstrarmenn með þá borgun að eigendum fjárins, ef þeim hefur ekki verið sjálfum um að kenna.

42. gr.

Telja skal féð í rekstrunum, hvenær sem viðstaða verður svo, að fé dreifi sér nokkuð til muna, bæði þegar staðar er numið og haldið af stað aftur. Vanti þá fé í

reksturinn, skal gera aðvart um það á næsta bæ, sem að er komið, og biðja fyrir það sem vaná kann. En ef fleira fé er komið í reksturinn en honum á að fylgja, skal á næsta bæ, sem að er komið, rétta reksturinn, skilja það frá, sem að er komið, og sjá um að það komist í áttþaga sína, eigendum að skaðlausu. 83
27. maí

43. gr.

Verði einhver sannur að því, að hafa tekið annarra fé í rekstur heimildarlaust, skal hann bæta það eigendum að fullu eftir samkomulagi eða eftir mati óvilhallra manna, sem sýslumaður tilnefnir, ef með þarf. Sannist það, að slíkt hafi verið gert ef skeytingarleysi, varðar það að auki sektum, 4—20 krónum fyrir hverja kind, sem þannig er tekin, þó eigi yfir 400 krónum, er gangi í sveitarsjóð þess hrepps, er land á þar sem brotið er framið, nema því aðeins, að brotið heyri undir almenn hegningarlög.

44. gr.

Um öll þau atriði, sem ekki er á minnzt í reglugerð þessari, en eru samkynja eða skyld að efni, ráða hreppsnefndir því, er snertir þeirra eigin sveitir, þó þannig, að ekki komi í bág við landslög né reglugerð þessa, né skerði rétt annarra sveitarfélaga. Hreppsnefndir skulu bera undir sveitunga sína atriði, er að þessu líta og almenning varða, og ber þeim að taka sem mest tillit til óska almennings, ef á rökum eru reistar, en skera verða hreppsnefndir úr sjálfar, ef á greinir. Úrskurðum hreppsnefnda má skjóta til sýslunefndar, sem hefur yfirstjórn fjallskilamálanna í sínum höndum. Sýslunefnd ræður í þeim atriðum, er hagsmunir tveggja hreppa eða fleiri í sýslunni rekast á. Hún getur og leyft, að þessi mál, sem að lögum bera undir hana, séu lögð í gerð. Stjórnarráð ræður, ef í málum þessum greinir á við aðrar sýslur.

45. gr.

Brot gegn reglugerð þessari verða sektum, 4—400 krónum. Uppljóstrarmenn eiga heimtingu á $\frac{1}{4}$ sektar, en hinn hlutinn rennur í sveitarsjóð eða fjallskilasjóð þess hrepps, sem brotið er framið í. Ef brotið er framið í afrétti, skal líta svo á, að brotið sé framið í þeirri sveit, sem á afréttinn. — Ef sveitarstjórn fær rökstuddan grun eða vitneskju um brot á reglugerðinni, kærir hún það tafarlaust fyrir sýslumanni, sem fer með það eins og lög og reglugerð þessi ákveða.

46. gr.

Mál, sem rísa út af brotum á reglugerð þessari, skal farið með sem almenn lög-
reglumál.

47. gr.

Reglugerð nr. 72/1909 fyrir hreppana í Árnessýslu vestan Hvítár og Ölfusár um notkun afrétta, fjallskil, réttahöld, meðferð óskilafénaðar, grenjaleitir og refaveiðar, svo og reglugerðir nr. 105/1910, 62/1919 og 49/1920 um breytingar á þeirri reglugerð, eru úr gildi felldar.

Reglugerð þessi, sem sýslunefnd Árnessýslu hefur samið og samþykkt, staðfestist hér með samkvæmt 41. gr. sveitarstjórnarlaganna nr. 12 1927, til að öðlast gildi 1. ágúst 1941, og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið, 27. maí 1941.

Hermann Jónasson.

Páll Pálmason.